

Για το θείο φόβο (Αββάς Δωρόθεος)

Categories : [ΘΕΟΛΟΓΙΑ](#)

Date : 3 Νοεμβρίου, 2015

ΕΡΓΑ ΑΣΚΗΤΙΚΑ: Δ' ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ

47.-. Ο Άγιος Ιωάννης λέει στις Καθολικές Επιστολές: *Η τέλεια αγάπη φυγαδεύει το φόβο* (Α' Ιωάννου 4, 18). Άραγε, τι θέλει μ' αυτό να μας επισημάνει ο Άγιος; Ποια άραγε ονομάζει αγάπη και ποιο φόβο; Ο Προφήτης λέει στον ψαλμό: *Φοβήθητε τον Κύριο, πάντες οι άγιοι αυτού* (Ψαλμ. 33, 10) και χίλια άλλα παρόμοια βρίσκουμε στις Άγιες Γραφές. Αν λοιπόν και οι άγιοι που τόσο αγαπούν τον Κύριο τον φοβούνται, πως λέει: *Η αγάπη φυγαδεύει τον φόβο*; Θέλει να μας δείξει ο άγιος ότι είναι δύο είδη φόβων, ένας αρχικός και ένας τέλειος. Και ότι ο μὲν ένας είναι χαρακτηριστικό των αρχαρίων, όπως θα λέγαμε, στην πνευματική ζωή, ο δε άλλος **είναι χαρακτηριστικό των αγίων που έχουν πια τελειωθεί πνευματικά, αυτών που έφτασαν στο μέτρο της άγιας αγάπης**. Να, τι θέλω να πω: Κάνει κανείς το θέλημα του Θεού για το φόβο της τιμωρίας. Αυτός, όπως είπαμε, είναι ακόμα ολότελα αρχάριος. Δεν αγωνίζεται για το ίδιο το καλό, αλλά επειδή φοβάται τις τιμωρίες. Άλλος κάνει το θέλημα του Θεού επειδή αγαπάει το Θεό, επειδή χαίρεται ιδιαίτερα με το να είναι η ζωή του ευάρεστη στο Θεό. Αυτός γνωρίζει την ουσία του καλού, αυτός γεύτηκε τι σημαίνει να είναι κανείς ενωμένος με το Θεό. Αυτός είναι εκείνος που έχει αληθινή αγάπη, που ο άγιος την ονομάζει τέλεια. Και αυτή η αγάπη τον οδηγεί στον τέλειο φόβο. Γιατί αυτός φοβάται και κάνει το θέλημα του Θεού, όχι από φόβο για τις τιμωρίες, όχι από φόβο μήπως κολαστεί, αλλά, όπως ακριβώς είπαμε, επειδή γεύτηκε τη γλυκύτητα που δοκιμάζει όποιος είναι ενωμένος με το Θεό, φοβάται μήπως τη χάσει, φοβάται μήπως τη στερηθεί. Αυτός λοιπόν ο τέλειος φόβος, που προέρχεται απ' αυτή την αγάπη, απομακρύνει τον αρχικό φόβο. Και γι' αυτό λέει: *Η τέλεια αγάπη φυγαδεύει το φόβο*. Είναι όμως αδύνατο να φτάσει κανείς διαφορετικά στον τέλειο φόβο, παρά μόνο με τον αρχικό.

48.-. Γιατί υπάρχουν τρία είδη ψυχικών διαθέσεων, όπως λέει ο Μέγας Βασίλειος, με τα οποία μπορούμε να ευαρεστήσουμε στο Θεό. Δηλαδή, **ευαρεστούμε στο Θεό ή επειδή φοβόμαστε την κόλαση** -και τότε βρισκόμαστε στην κατάσταση του δούλου- **ή εκπληρώνουμε τις εντολές του Θεού, επειδή επιδιώκουμε τα κέρδη που θα πάρουμε σαν μισθό από το Θεό για την προσωπική μας ωφέλεια** -και σ' αυτό το σημείο μοιάζουμε με τους μισθωτούς- **ή για το ίδιο το καλό και τότε βρισκόμαστε στην κατάσταση του υιού**.

Γιατί, όταν ο υιός φτάσει σε ώριμη ηλικία, κάνει το θέλημα του πατέρα του, όχι γιατί φοβάται μήπως τον δειρεί, ούτε για να πάρει απ' αυτόν

μισθό, αλλά επειδή τον αγαπάει ιδιαίτερα και τον σέβεται και είναι σίγουρος ότι όλα τα υπάρχοντα του πατέρα του είναι δικά του. Αυτός αξιώνεται ν' ακούσει: *Δεν είσαι πια δούλος, αλλά υιός και κληρονόμος του Θεού, δια Χριστού* (Γαλ. 4, 7). Αυτός δεν φοβάται πια το Θεό, μ' εκείνον βέβαια τον αρχικό φόβο, αλλά τον αγαπάει, όπως λέει ο Αγ. Αντώνιος: *Εγώ δεν φοβάμαι πια το Θεό, αλλά τον αγαπώ.* Και ο Κύριος που είπε στον Αβραάμ, μετά την προσφορά του παιδιού του: *Τώρα πια βεβαιώθηκα ότι φοβάσαι το Θεό* (Γεν. 22, 12), εκείνον τον τέλειο φόβο εννοούσε, που έρχεται στην ψυχή από την αγάπη. Γιατί πως θα έλεγε: *Τώρα πια βεβαιώθηκα;* - Συγχωρά με, Θεέ μου, που θα κάνω αυτή τη σκέψη. Τόσα πολλά έκανε ο Αβραάμ. Υπάκουσε στο Θεό και άφησε όλα του τα υπάρχοντα και ξενιτεύτηκε σε ξένη γη και σε ειδωλολατρικό έθνος, όπου δεν υπήρχε ούτε ίχνος θεοσέβειας, και πάνω απ' όλα του έστειλε και το φοβερό πειρασμό της θυσίας του παιδιού του. Και μετά απ' όλα αυτά του λέει: *Τώρα πια βεβαιώθηκα ότι φοβάσαι το Θεό;* Είναι ολοφάνερο ότι τον τέλειο φόβο εννοούσε, **αυτόν που έχουν οι Άγιοι.** Γιατί δεν κάνουν πια το θέλημα του Θεού από το φόβο της τιμωρίας ή για να πάρουν μισθό, αλλά επειδή αγαπάνε το Θεό, όπως πολλές φορές είπαμε, επειδή φοβούνται να κάνουν κάτι που δεν συμφωνεί με το θέλημα του Αγαπημένου. Και γι' αυτό λέει: Η αγάπη απομακρύνει το φόβο. Γιατί δεν τηρούν πια το νόμο του Θεού από φόβο, αλλά φοβούνται επειδή αγαπάνε.

49.-. **Αυτός είναι ο τέλειος φόβος,** αλλά δεν μπορεί κανείς να φτάσει στον τέλειο φόβο, όπως πριν είπαμε, αν δεν αποκτήσει πρώτα τον αρχικό φόβο. Γιατί λέει: *Η αρχή της σοφίας είναι ο φόβος του Κυρίου* (Ψαλμ. 110, 10). Και πάλι λέει: *Αρχή και τέλος είναι ο φόβος του Θεού* (Παροιμ. 1, 7: 9,10: 22, 4). Αρχή εννοεί τον αρχικό φόβο που τον διαδέχεται ο τέλειος, ο φόβος των αγίων. Ο αρχικός λοιπόν φόβος ταιριάζει στο δικό μας πνευματικό επίπεδο. Αυτός προφυλάσσει την ψυχή από κάθε κακία, όπως το γάνωμα προφυλάσσει το χάλκωμα. Γιατί λέει: *Με το φόβο του Κυρίου ξεφεύγει καθένας από κάθε κακό* (Παροιμ. 15, 27). Εάν λοιπόν απομακρυνθεί από το κακό, με το φόβο της τιμωρίας, σαν το δούλο που φοβάται το αφεντικό του, φτάνει σιγά-σιγά να κάνει το καλό, και κάνοντας το καλό αρχίζει λίγο-λίγο να ελπίζει και σε κάποια αμοιβή της εργασίας, όπως ακριβώς και ο μισθωτός. Όταν λοιπόν επιμείνει στην αποφυγή του κακού, όπως είπαμε, από φόβο σαν το δούλο, και πάλι, όταν συνεχίσει να κάνει το καλό με την ελπίδα της αμοιβής, όπως ακριβώς ο μισθωτός, παραμένοντας, με τη Χάρη Θεού, στην προσπάθεια του καλού για αρκετό χρονικό διάστημα και προσεγγίζοντας το Θεό, ανάλογα με την πρόοδο του, **γεύεται τελικά τη Θεϊκή παρουσία και δεν θέλει πια ν' απομακρυνθεί από το Θεό.** Γιατί ποιος μπορεί πια να τον χωρίσει, όπως είπε ο Απόστολος, από την αγάπη του Χριστού; (Ρωμ. 8, 35). Τότε φτάνει στην κατάσταση του υιού και αγαπάει το καλό για το ίδιο το καλό και φοβάται επειδή αγαπάει. **Αυτός ακριβώς είναι ο μεγάλος και τέλειος φόβος.**

50.-. Γι' αυτό ο Προφήτης διδάσκοντας μας τη διαφορά αυτών των φόβων έλεγε:

Ελάτε, παιδιά μου, ακούστε με, θα σας διδάξω το φόβο του Θεού (Ψαλμ. 33,12). Προσέξτε σε κάθε λόγο του Προφήτη, προσέξτε ότι κάθε λέξη του έχει δύναμη. Πρώτα-πρώτα λέει: *Ελάτε κοντά μου, προσκαλώντας μας στην αρετή*. Προσθέτει και τη λέξη παιδιά. **Παιδιά ονομάζουν οι άγιοι εκείνους που με το λόγο τους μεταμορφώνονται από την κακία στην αρετή**, όπως λέει ο Απόστολος: *Παιδιά, που για χάρη σας ξαναδοκιμάζω τις ωδίνες του τοκετού, μέχρι να μορφωθεί ο Χριστός μέσα σας* (Γαλ. 4, 19). Μετά, αφού μας προσκάλεσε και μας παρακίνησε για μια τέτοια μεταμόρφωση, λέει: *Θα σας διδάξω το φόβο του Κυρίου*. Βλέπετε την παρρησία του Αγίου; Εμείς όταν θέλουμε να πούμε κάτι καλό, πάντα λέμε: *Θέλετε να μιλήσουμε λίγο και να εμβαθύνουμε στο τι σημαίνει φόβος του Θεού ή κάποια άλλη αρετή*; Ο Άγιος όμως δεν μίλησε έτσι, αλλά με παρρησία έλεγε: *Ελάτε, παιδιά μου, ακούστε με, θα σας διδάξω το φόβο του Θεού. Ποιος είναι εκείνος ο άνθρωπος, που θέλει να ζήσει, που επιθυμεί να δει καλές ημέρες* (Ψαλμ. 33, 13). Μετά σαν κάποιος ν' απάντησε: *Εγώ θέλω. Μάθε με πως να ζήσω, ώστε να δω καλές ημέρες, τον διδάσκει λέγοντας: Σταμάτησε τη γλώσσα σου να λέει ανάρμοστα λόγια και τα χείλη σου να μιλάνε με τρόπο δόλιο* (Ψαλμ. 33, 14). Να, αμέσως κόβει την ενέργεια του κακού με το φόβο του Θεού. Το να σταματήσεις τη γλώσσα σου να λέει ανάρμοστα λόγια, σημαίνει **να μην πληγώσεις με κάποιο λόγο τη συνείδηση του πλησίον**, να μην κακολογήσεις, να μην κάνεις κανέναν να οργιστεί. Το δε τα χείλη σου να μη μιλάνε με τρόπο δόλιο σημαίνει να μην εξαπατήσεις τον πλησίον.

Μετά προσθέτει: *Απομακρύνσου από το κακό*. Ανέφερε πρώτα μερικές αμαρτίες, την καταλαλιά, τη δολιότητα, και συμπλήρωσε γενικά για κάθε άλλη κακία το απομακρύνσου από το κακό. Δηλαδή, μ' ένα λόγο, απόφυγε κάθε κακό, απομακρύνσου από κάθε πράγμα που οδηγεί στην αμαρτία. Και δεν είπε μόνον αυτό και σιώπησε αλλά πρόσθεσε: *Κάνε το καλό*. Γιατί πολλές φορές δεν κάνει κανείς το κακό, αλλά όμως δεν κάνει ούτε καλό. Δεν αδικεί, όμως ούτε και ελεεί. Δεν μισεί, όμως ούτε αγαπάει. Καλά λοιπόν είπε ο Προφήτης: *Απομακρύνσου από το κακό και κάνε το καλό*. Έτσι μας δείχνει με τη σειρά τις τρεις εκείνες καταστάσεις που προείπαμε. Με το φόβο δηλαδή του Θεού οδηγεί την ψυχή μακριά από το κακό και την παροτρύνει να ανυψωθεί στο χώρο του καλού. Γιατί, αν αξιωθεί κανείς να σταματήσει να κάνει το κακό και ν' απομακρυνθεί απ' αυτό, με φυσικό τρόπο πια κάνει το καλό, με την καθοδήγηση των αγίων. Αφού είπε πολύ καλά αυτά, στη συνέχεια πρόσθεσε: *Ζήτησε την ειρήνη και επιδίωξε την, και δεν είπε: Ζήτησε μόνον, αλλά κυνήγησε την για να την αποκτήσεις*.

51.-. Προσέξτε πολύ αυτό το ρητό και παρατηρήστε την ακρίβεια του Αγίου. Όταν αξιωθεί κανείς ν' απομακρυνθεί από το κακό και αγωνιστεί, με τη Χάρη του Θεού, να κάνει συνέχεια το καλό αμέσως αρχίζουν οι εχθροί του να τον πολεμούν. Αγωνίζεται λοιπόν, κοπιάζει, συντρίβεται, όχι μόνον επειδή φοβάται να μην ξαναγυρίσει στο κακό, όπως είπαμε για το δούλο, αλλά ελπίζοντας ότι θα πάρει το μισθό του για το καλό, όπως ακριβώς ο μισθωτός. Με το να πολεμιέται λοιπόν και να πολεμάει και να

κτυπιέται με τον εχθρό, κάνει το καλό, αλλά με πολλή θλίψη, με πολλή συντριβή. Όταν λοιπόν πάρει βοήθεια από το Θεό και αρχίζει να συνηθίζει να κάνει το καλό, τότε βλέπει την ανάπαυση, τότε γεύεται προοδευτικά την ειρήνη, τότε αισθάνεται ποια είναι η θλίψη του πολέμου και ποια η χαρά και η ευφροσύνη της ειρήνης. Τότε λοιπόν τη ζητάει, αγωνίζεται και την καταδιώκει τρέχοντας για να την κερδίσει, για να την κατακτήσει τέλεια, για να την εγκαταστήσει στην ψυχή του. Ποιος λοιπόν είναι πιο μακάριος από την ψυχή εκείνη, που αξιώθηκε να φτάσει σ' αυτό το μέτρο; Αυτός, όπως πολλές φορές είπαμε, βρίσκεται στην κατάσταση του υιού. Γιατί, πραγματικά, είναι μακάριοι αυτοί που επιδιώκουν την ειρήνη. **Γιατί αυτοί θα ονομαστούν παιδιά του Θεού** (Ματθ. 5, 9). Ποιος λοιπόν μπορεί να πείσει πλέον την ψυχή εκείνη να κάνει το καλό για κάποιον άλλο λόγο, εκτός από την απόλαυση αυτού του ίδιου του αγαθού; Ποιος άλλος γνωρίζει αυτή τη χαρά, παρά εκείνος που τη γεύτηκε; Τότε αυτός γνωρίζει, όπως πολλές φορές είπαμε, τον τέλειο φόβο.

Ακούσαμε λοιπόν ποιος είναι ο τέλειος φόβος των αγίων και ποιος είναι ο αρχικός φόβος της δικής μας καταστάσεως και από που ξεκινάει κανείς και που φτάνει με το φόβο του Θεού. Τώρα λοιπόν μας απομένει να μάθουμε το πως έρχεται ο φόβος του Θεού και να πούμε ποια είναι αυτά που μας αποξενώνουν απ' αυτόν.

52.-. Είπαν οι Πατέρες ότι ο άνθρωπος αποκτάει το φόβο του Θεού: **Με τη διαρκή μνήμη του θανάτου και των τιμωριών. Με το να ερευνά τον εαυτό του, κάθε βράδυ, πως πέρασε την ημέρα, και κάθε πρωί πάλι, πως πέρασε τη νύκτα.** Με το να μην έχει παρρησία. **Με το να ζήσει με κάποιον άλλον άνθρωπο που πραγματικά φοβάται το Θεό.** Γιατί λέγεται ότι ρώτησε ένας αδελφός κάποιον από τους Γέροντες: *Τι να κάνω, πάτερ, για να φοβάμαι το Θεό;* Και του λέει ο Γέροντας: *Πήγαινε να ζήσεις μαζί με κάποιον που φοβάται το Θεό, και καθώς εκείνος θα ζει το φόβο του Θεού, θα μάθεις και συ πως να Τον φοβάσαι.*

Διώχνουμε δε το φόβο του Θεού μακριά μας κάνοντας όλα τα αντίθετα απ' αυτά που αναφέραμε, δηλαδή με το να μην έχουμε μνήμη θανάτου και των τιμωριών, να μην προσέχουμε τους εαυτούς μας, να μην εξετάζουμε πως περάσαμε, αλλά να ζούμε αδιάφορα και μ' αδιάφορους πνευματικά να συναναστρεφόμεσθε, και ακόμα έχοντας παρρησία. Αυτό είναι χειρότερο απ' όλα. Αυτό είναι τέλειος **αφανισμός.** Γιατί, τι άλλο διώχνει μακριά από την ψυχή το φόβο του Θεού, όπως η παρρησία; Γι' αυτό, όταν ρώτησαν τον αββά Αγάθωνα για την παρρησία, είπε ότι μοιάζει με μεγάλο καύσωνα, που όταν έλθει, όλοι τρέχουν να κρυφτούν και που καταστρέφει τους καρπούς των δέντρων. **Βλέπετε, αδελφοί μου, τι δύναμη έχει το πάθος; Βλέπετε τι οργή;** Και όταν τον ξαναρώτησαν: Πραγματικά, είναι τόσο φοβερή αμαρτία, η παρρησία; Απάντησε: **Δεν υπάρχει χειρότερο πάθος από την παρρησία, γιατί αυτή είναι η μητέρα όλων των παθών.** Πολύ καλά και με πολλή σύνεση είπε ότι είναι μητέρα όλων των παθών, επειδή αυτή διώχνει το φόβο του Θεού από την ψυχή. Γιατί, αν με το φόβο του Κυρίου απομακρύνεται κανείς από

κάθε κακό, οπωσδήποτε όπου δεν υπάρχει φόβος Θεού, εκεί βρίσκεται κάθε πάθος. Ο Θεός να γλυτώσει τις ψυχές μας από το καταστροφικό πάθος της παρρησίας.

53.-. Και η παρρησία εκφράζεται με πολλούς τρόπους. Παρρησιάζεται **κανείς και με τα λόγια και με την αφή και με το βλέμμα**. Φτάνει κανείς από την παρρησία και στην αργολογία, και στο να κουβεντιάζει για κοσμικά πράγματα και στο να κάνει αστεία και να προξενεί άσεμνα γέλια. **Παρρησία είναι το να αγγίζεις κάποιον χωρίς να υπάρχει ανάγκη, το να απλώσεις το χέρι σου σε κάποιον για ν' αστειευτείς, το να σπρώξεις κάποιον ή να του αρπάξεις κάτι, το να κοιτάζεις κάποιον με αναίδεια**. Αυτά όλα τα γεννάει η παρρησία. Αυτά όλα γίνονται γιατί δεν υπάρχει στην ψυχή φόβος Θεού. Και απ' αυτά φτάνει κανείς σιγά-σιγά και σε τέλεια καταφρόνηση. Γι' αυτό, όταν παρέδιδε ο Θεός τις εντολές του νόμου, έλεγε: *Κάνετε ευλαβείς τους υιούς του Ισραήλ* (Λευίτ. 15, 31). Γιατί χωρίς την ευλάβεια ούτε τον ίδιο το Θεό δεν τιμάει κανείς, ούτε καν δίνει προσοχή, έστω και μια φορά, σ' οποιαδήποτε εντολή. Γι' αυτό δεν υπάρχει τίποτα πιο επιζήμιο από την παρρησία. Γι' αυτό είναι η μητέρα όλων των παθών, επειδή απομακρύνει την ευλάβεια, επειδή διώχνει το φόβο του Θεού, επειδή γεννάει την καταφρόνηση.

Επειδή έχετε παρρησία μεταξύ σας, **γι' αυτό και δεν έχετε σεβασμό και μιλάτε άσχημα και πληγώνετε ο ένας τον άλλο**. Και αν ένας σας δει κάτι που δεν ωφελεί, φεύγει, το κουβεντιάζει και το βάζει στην καρδιά άλλου αδελφού. Και δεν βλάπτεται μόνον αυτός, αλλά βλάπτει και τον αδελφό του, βάζοντας στην καρδιά του το θανατηφόρο σπέρμα του κακού. Και ενώ πολλές φορές έχει το νου του στην προσευχή ή σε κάποιο άλλο καλό πράγμα, πάει ο άλλος και του δίνει θέμα ν' απασχολείται, και όχι μόνον εμποδίζει την πνευματική του ωφέλεια, αλλά του φέρνει και πειρασμό. Και δεν υπάρχει τίποτα πιο βαρύ, τίποτα πιο καταστρεπτικό, από το να κάνει κανείς κακό, όχι μόνον στον εαυτόν του, αλλά και στους άλλους.

54.-. Ας έχουμε ευλάβεια, αδελφοί μου, ας φοβόμαστε την καταστροφή, τη δική μας και των άλλων. Ας τιμούμε ο ένας τον άλλον και ας προσέχουμε ώστε ούτε να σηκώνουμε τα μάτια μας στα πρόσωπα των άλλων. Γιατί και αυτό, όπως είπε κάποιος από τους Γέροντες, είναι είδος παρρησίας.

Και αν κάποτε συμβεί και δει κανείς τον αδελφό του ν' αμαρτάνει, ούτε να τον αποστραφεί και να σιωπήσει και να τον αφήσει να καταστραφεί, ούτε πάλι να τον βρίσει και να τον καταληλήσει, αλλά με συμπάθεια και φόβο Θεού ν' αναφέρει το γεγονός σε κάποιον που είναι σε θέση να τον διορθώσει, ή να του μιλήσει ο ίδιος με αγάπη και ταπείνωση λέγοντας: *Συγχώρεσε με, αδελφέ μου, γιατί σαν άνθρωπος που δεν έχω μάθει να βλέπω τα χάλια μου, παρατηρώ ότι ίσως δεν κάνουμε καλά αυτό εδώ το πράγμα*. Και αν δεν τον ακούσει, ας το πει σε άλλον, σ' όποιον η συνείδησή του τον πληροφορεί ότι είναι ευλαβής. Ας το πει στον προεστώτα του ή στον ηγούμενο, ανάλογα με το μέγεθος του σφάλματος, και ας ησυχάσει. Αλλά, όπως

είπαμε, να το πει με σκοπό να διορθώσει τον αδελφό του και όχι για φλυαρία ή για καταλαλιά ή για εξουδενωσή του, χωρίς να θέλει να τον διαπομπεύσει, χωρίς να τον κατακρίνει, **χωρίς να προφασίζεται** ότι δήθεν θέλει να τον διορθώσει, έχοντας μέσα του κάποια κακή πρόθεση απ' όσες ανέφερα. Γιατί πραγματικά, και στον ίδιο το Γέροντά του αν πει κανείς κάτι, χωρίς να έχει την πρόθεση να διορθώσει τον πλησίον ή γιατί ο ίδιος σκανδαλίστηκε, είναι αμαρτία, είναι καταλαλιά. Αλλ' ως εξετάσει την καρδιά του και αν έχει κάποια εμπαθή τάση, να μην το πει. Αν όμως παρατηρεί με ακρίβεια μέσα του ότι πραγματικά από συμπάθεια και για την ωφέλεια του πλησίον θέλει να το πει, τον ενοχλεί όμως και κάποιος λογισμός μέσα του εμπαθής, να αναφέρει στο Γέροντα με ταπείνωση και το δικό του αμάρτημα και του πλησίον λέγοντας: **Η μεν συνείδηση μου με πληροφορεί ότι θέλω να το πω για τη διόρθωση του αδελφού, αλλά αισθάνομαι ότι μέσα μου έχει μπλεχτεί και κάποιος λογισμός**, είτε γιατί είχα κάποτε κάτι εναντίον του αδελφού, είτε γιατί κάποιος απατηλός λογισμός θέλει να μ' εμποδίσει να το πω και να διορθωθεί, δεν ξέρω. Και τότε ο Γέροντας θα του πει αν πρέπει να το πει ή όχι.

Πολλές φορές λέει κανείς κάτι χωρίς να έχει σκοπό ούτε να ωφελήσει τον αδελφό του, ούτε να εξομολογηθεί το σκανδαλισμό του, ούτε επειδή έχει κάποια **μνησικακία**, αλλά έτσι απλά στη συζήτηση, από διάθεση αργολογίας. Και τι χρειάζεται αυτή η φλυαρία; Πολλές φορές μάλιστα, μαθαίνει ο αδελφός ότι έλεγε γι' αυτόν και ταραάζεται και θλίβεται και μεγαλώνει το κακό. Γιατί όταν λέει κανείς κάτι μόνο και μόνο για να ωφεληθεί ο άλλος, δεν επιτρέπει ο Θεός να ταραχθεί, δεν αφήνει να επακολουθήσει καμιά θλίψη και βλάβη.

55.-. Αγωνιστείτε λοιπόν όπως είπαμε, να φυλάτε τη γλώσσα σας, να μη λέει κανείς σας κακό για τον πλησίον, ούτε να πληγώνει κανέναν με λόγο ή έργο ή με κίνηση ή μ' οποιοδήποτε άλλο τρόπο. Ούτε να είσαστε **ευέξαπτοι**, ώστε, όταν ακούσει κανείς σας από τον αδελφό του ένα λόγο, να θυμώνει ή να απαντάει και αυτός άσχημα ή να παραμένει θλιμμένος μαζί του. Αυτά δεν είναι σημάδια αυτών που αγωνίζονται. **Αυτά δεν τα κάνουν όποιοι θέλουν να σωθούν.**

Αποκτήστε το φόβο του Θεού, αλλά με ευλάβεια, **ώστε, όταν συναντιόσαστε, να σκύβει καθένας το κεφάλι του μπροστά στον αδελφό του**, όπως είπαμε, ταπεινώνοντας τον εαυτόν του, μπροστά στο Θεό και μπροστά στον αδελφό του και κόβοντας για χατήρι του το θέλημα του. **Πραγματικά είναι αξιέπαινο πράγμα το να παραχωρεί κάποιος διακονητής τη θέση του στον αδελφό του και να τον προτιμάει.** Ωφελείται αυτός που την παραχώρησε περισσότερο από τον άλλο. Εγώ δεν θυμάμαι να έκανα τίποτα καλό, αλλ' αν πάντοτε με σκέπασε η Χάρη του Θεού, απ' αυτό ξέρω ότι με σκέπασε, δηλαδή από το ότι ποτέ δεν προτίμησα τον εαυτό μου από τον αδελφό μου, αλλά πάντα έβαζα πρώτο τον αδελφό μου.

56.-. Όταν ακόμα βρισκόμουν στο Μοναστήρι του αββά Σερίδου, αρρώστησε ο

διακονητής του Γέροντα, του αββά Ιωάννη, που ήταν υποτακτικός του αββά Βαρσανουφίου, και μου έδωσε ευλογία ο Γέροντάς μου να υπηρετήσω εγώ τον άρρωστο Γέροντα. Και φιλούσα με τέτοιο τρόπο την πόρτα του κελλιού του απ' έξω, όπως ακριβώς προσκυνάει κανείς τον Τίμιο Σταυρό. Πόσο μάλλον ήμουν ευτυχισμένος να τον υπηρετώ! Γιατί ποιος δεν θα 'θελε ν' αξιωθεί να διακονήσει έναν τέτοιον άγιο; Μιλούσε μάλιστα και πολύ θαυμαστά και κάθε μέρα, πάντα αφού τελείωνα τη διακονία μου, του έβαζα μετάνοια για να πάρω την ευχή του να φύγω, και πάντοτε μου έλεγε κάτι. Γιατί ο Γέροντας είχε **τέσσερις λόγους**. Και, όπως είπα, κάθε βράδυ, όταν επρόκειτο ν' αναχωρήσω, μου έλεγε οπωσδήποτε έναν από αυτούς τους τέσσερις και μιλούσε έτσι: *Πάνω απ' όλα, αδελφέ μου* -γιατί έτσι συνήθιζε ο Γέροντας σε κάθε λόγο να χρησιμοποιεί αυτή τη φράση- *ο Θεός να φυλάξει την αγάπη*. Είπαν οι Πατέρες: **Το να προσέξει κανείς να μην σκανδαλίσει τη συνείδηση του πλησίον, γεννάει την ταπεινοφροσύνη**. Το άλλο βράδυ μου έλεγε: *Πάνω απ' όλα, αδελφέ μου, ο Θεός να φυλάξει την αγάπη*. Είπαν οι Πατέρες: *Ποτέ δεν έβαλα το θέλημα μου, εμπρός από το θέλημα του αδελφού μου*. Άλλοτε πάλι έλεγε: *Πάνω απ' όλα, αδελφέ μου, ο Θεός να φυλάξει την αγάπη*. Είπαν οι Πατέρες: *Φεύγε από τα ανθρώπινα και σώζου*. Πάλι έλεγε: *Πάνω απ' όλα, αδελφέ μου, ο Θεός να φυλάξει την αγάπη. Να σηκώνει ο ένας τα βάρη του άλλου και έτσι ν' αναπληρώσετε το νόμο του Χριστού* (Γαλ. 6, 2).

Πάντοτε κάτι απ' αυτά τα τέσσερα θα μού 'δινε σαν προτροπή, όταν κάθε βράδυ έφευγα, σαν να μού 'δινε εφόδια, και έτσι τα είχα προστασία σ' όλη μου τη ζωή. Και όμως παρόλο ότι είχα τόση ανάπαυση κοντά στον άγιο και τέτοια διάθεση να τον διακονώ, μόνο με το να αισθάνομαι ότι κάποιος αδελφός θλιβόταν, ζητώντας και αυτός να τον διακονήσει, πήγαινα στον ηγούμενο και τον παρακαλούσα λέγοντας: Είναι καλύτερα, αν ευλογείτε, αυτός ο αδελφός να διακονεί το Γέροντα. Και δεν μου έδωσε ευλογία, ούτε ο ηγούμενος, ούτε ο ίδιος ο Γέροντας. Πλην όμως τότε εγώ έκανα ό,τι μπορούσα να προτιμηθεί ο αδελφός. Και ενώ πέρασα εκεί εννέα χρόνια, δεν θυμάμαι να μίλησα άσχημα σε κανέναν, αν και ήμουν πάντοτε σε διακονία -για να μην νομίζει κανείς ότι εγώ δεν βρέθηκα σε περιστάσεις που θ' απαιτούσαν να πω κάποιο λόγο.

57.-. Και πιστέψτε με, θυμάμαι ότι με ακολούθησε ένας αδελφός από το νοσοκομείο μέχρι την εκκλησία βρίζοντάς με, και εγώ περπατούσα μπροστά του, χωρίς να του πω ούτε μια λέξη, αλλά και όταν το έμαθε ο Γέροντας -δεν ξέρω ποιος του το είπε, και θέλησε να τον επιτιμήσει, εγώ έπεσα στα πόδια του λέγοντας: Μη, για την αγάπη του Κυρίου, εγώ έσφαλα, τι φταίει ο αδελφός; Και κάποιος άλλος πάλι, είτε από πειρασμό, είτε από απλότητα -ο Θεός ξέρει από τι- **για μεγάλο χρονικό διάστημα ουρούσε τη νύκτα στο προσκέφαλο μου, ώστε να βρέχονται και αυτά τα στρωσίδια μου**. Παρόμοια και μερικοί άλλοι αδελφοί έρχονταν κάθε μέρα και τίναζαν τις ψάθες τους μπροστά στο κελλί μου και παρατηρούσα τόσο πλήθος

κοριών να μπαίνουν στο κελλί μου, ώστε να μην προλαβαίνω να τους σκοτώσω, γιατί ήταν πάρα πολλοί από την πολλή ζέση. Όταν λοιπόν πήγαινα να κοιμηθώ, μαζεύονταν όλοι οι κοριοί πάνω μου. Και μ' έπαιρνε μεν ο ύπνος από την πολλή κούραση, όταν όμως σηκωνόμουνα από τον ύπνο, έβλεπα όλο μου το σώμα καταφαγωμένο. Και ποτέ δεν είπα σε κανέναν απ' αυτούς: **Μην κάνεις έτσι ή γιατί το κάνεις αυτό;** Ούτε θυμάμαι ποτέ τον εαυτό μου, όπως προείπα, να είπε κάποιος λόγο και να πλήγωσε ή να λύπησε κανέναν.

Μάθετε και σεις να υπομένετε ο ένας τα βάρη του άλλου (Γαλ. 6, 2), μάθετε να έχετε σεβασμό μεταξύ σας. Και αν ακόμα ακούσει κανένας σας από κάποιον ένα λόγο, που δεν τον ευχαριστεί, ή αν πάθει κάτι παρά τη θέλησή του, να μην το πάρει αμέσως κατ' άκαρδα, να μην ερεθιστεί, και σε καιρό που προσφέρεται για αγώνα και ωφέλεια, βρεθεί να έχει την καρδιά του χαλαρωμένη, ασυλλόγιστη, αδύναμη, ανίκανη να δεχτεί οποιαδήποτε προσβολή, όπως ακριβώς το πεπόνι, που και μικρό πετραδάκι να το εγγίσει, αμέσως τραυματίζεται και σαπίζει. **Αλλά να έχετε καλύτερα σταθερή καρδιά, να έχετε μακροθυμία, για να νικάει η μεταξύ σας αγάπη όλα όσα συμβαίνουν.**

58.-. Και αν έχει κανείς μια διακονία ή αν τύχει και θέλει να ζητήσει κάτι από τον κηπουρό, είτε από τον κελλαρίτη, είτε από το μάγειρο, είτε μ' ένα λόγο από οποιονδήποτε συνδιακονητή του, να φροντίζει, και αυτός που ζητάει την υπηρεσία και ο διακονητής που την εκτελεί, να διατηρήσουν, πάνω απ' όλα, την ευπροσήγορη και ειρηνική κατάστασή τους. Και ποτέ να μην αφήνουν τους εαυτούς τους να παρεκκλίνουν από την εντολή του Θεού και να τραπούν είτε σε ταραχή, είτε σε αντιπάθεια ή προσπάθεια, ή σ' οποιοδήποτε θέλημα ή δικαίωμά τους. **Αλλ' ό,τι και αν συμβεί μικρό ή μεγάλο, ας το περιφρονήσει και ας αδιαφορήσει.** Η αδιαφορία βέβαια είναι κακό πράγμα. Ούτε όμως πάλι είναι καλό να προτιμήσει ν' ασχοληθεί μ' αυτό που θα του συμβεί και να χάσει την ειρήνη του, ώστε να ζημιωθεί η ψυχή του. Γιατί σ' όποια διακονία και αν βρεθείτε, και αν ακόμα είναι πολύ βιαστική και σπουδαία, δεν θέλω να κάνετε τίποτα με φιλονικία, τίποτα με ταραχή, αλλά να είσαστε βέβαιοι ότι κάθε έργο που κάνετε, είτε μεγάλο είναι, είτε μικρό, όπως προείπα, είναι το ένα όγδοο απ' αυτό που μας ζητιέται. Το να διατηρήσετε όμως την ειρήνη σας -και αν ακόμα συμβεί ν' αποτύχετε στο διακόνημα από την υποχώρηση που θα κάνετε- είναι τα τέσσερα όγδοα, δηλαδή το μισό από το ζητούμενο. Βλέπετε πόση διαφορά υπάρχει;

59.-. Όταν λοιπόν κάνετε κάτι, αν θέλετε να το κάνετε τέλειο και ολόκληρο, φροντίστε και αυτό να το κάνετε τέλειο -πράγμα που είναι, όπως είπα, το ένα όγδοο- και την εσωτερική σας κατάσταση να φυλάξετε αβλαβή - πράγμα που είναι τα τέσσερα όγδοα. Αν όμως τύχει ανάγκη και παρασυρθείτε και παραβείτε αυτή την εντολή και βλαβείτε ή βλάψετε, δεν είναι συμφέρον, επειδή πρέπει να τελειωθεί η διακονία, να χάσετε τα τέσσερα όγδοα, δηλαδή την ειρήνη σας, μόνο και μόνο για να

φυλάξετε το ένα όγδοο, δηλαδή την τελειότητα του έργου. Αν δείτε και κάνει κανείς κάτι τέτοιο, να είσαστε βέβαιοι ότι δεν κάνει το διακόνημα του με επίγνωση. Γιατί ή από κενοδοξία ή από ανθρωπαρέσκεια επιμένει φιλονικώντας και κολάζοντας τον εαυτόν του και τον πλησίον, για ν' ακούσει μετά απ' αυτά ότι κανείς δεν μπόρεσε να τον νικήσει. Αλλοίμονο! Μεγάλο κατόρθωμα! Δεν είναι αυτή νίκη, αδελφοί μου, αυτή είναι ζημιά, αυτή είναι απώλεια. Σας δίνω εντολή, ότι, και αν εγώ στείλω κάποιον από σας σ' οποιαδήποτε διακονία και δει να ξεσηκώνεται ταραχή ή οποιαδήποτε άλλη βλάβη, να σταματήσει. Και ποτέ να μην βλάψετε τους εαυτούς σας ή τους άλλους, αλλά να σταματήσει η δουλειά. Να μην γίνει. Μόνον μην ταραζέσθε. Επειδή, όπως είπα, κάνοντας έτσι, χάνετε τα τέσσερα όγδοα για να κερδίσετε το ένα όγδοο. Αυτό είναι ολοφάνερος παραλογισμός.

60.-. Αυτά σας τα λέω όχι για να μικροψυχείτε αμέσως και να σταματάτε τις διακονίες ή ν' αδιαφορείτε και να πετάτε δια μιας τα πράγματα και να καταπατάτε τη συνείδησή σας, επειδή θέλετε να ζείτε αμέριμνα. Ούτε πάλι για να παρακούετε και να λέει καθένας σας: *Δεν μπορώ να το κάνω αυτό, γιατί βλάπτομαι, δεν είναι στα μέτρα μου.* Γιατί μ' αυτήν την πρόφαση δεν θα κάνετε ποτέ καμιά διακονία, ούτε ποτέ θα μπορέσετε να τηρήσετε την εντολή του Θεού. Αλλά σας το λέω, για να βάζετε όλη τη δύναμη σας, ώστε να κάνετε με αγάπη κάθε διακονία σας, με ταπεινοφροσύνη, υπακούοντας, τιμώντας, παρηγορώντας ο ένας τον άλλο. Τίποτα δεν είναι πιο δυνατό από την ταπεινοφροσύνη. Αν όμως δει κανείς κάποια στιγμή του πλησίον ή του εαυτόν του να θλίβεται, σταματήστε, υποχωρήστε, μην επιμένετε μέχρι σημείου που να επακολουθήσει και πνευματική βλάβη. Γιατί είναι καλύτερα, χίλιες φορές το λέω, να μη γίνει η δουλειά όπως θέλετε, αλλά όπως βολεύει, και όχι από ισχυρογνωμοσύνη ή από δικαίωμα, και αν ακόμα είναι ολοφάνερο ότι η υποχώρηση αυτή θα σας ταραξεί ή θα θλίψει τους άλλους και χάσετε έτσι τα τέσσερα όγδοα. Γιατί υπάρχει πολλή διαφορά στη ζημιά. Πολλές φορές μάλιστα συμβαίνει και να χάνει κανείς το ένα όγδοο, και να μην καταφέρει απολύτως τίποτα. **Αυτές είναι οι συνέπειες των φιλονικιών.** Αυτήν την αρχή να τηρήσουμε. Δηλαδή, όλα τα έργα που κάνουμε να τα κάνουμε με σκοπό να ωφεληθούμε απ' αυτά. Ποια όμως ωφέλεια προκύπτει, όταν δεν ταπεινώνουμε τον εαυτό μας ο ένας στον άλλο; Αλλά αντίθετα συγχύζουμε και στενοχωρούμε ο ένας τον άλλο; Και ξέρετε αυτό που λέει το Γερωνικό: **Από τον πλησίον εξαρτάται η ζωή και ο θάνατός μας.**

Να τα μελετάτε πάντα μέσα σας αυτά, αδελφοί μου, να εντρυφάτε στα λόγια των αγίων Γερόντων, να φροντίζετε με αγάπη και φόβο Θεού να ζητάτε την ωφέλεια τη δική σας και των άλλων. Έτσι μπορείτε να βοηθήσετε απ' όλα όσα συμβαίνουν και να προοδεύετε, με τη Χάρη του Θεού. Αυτός δε ο φιλόανθρωπος Θεός μας να σας χαρίσει το φόβο Του. Γιατί λέει η Αγία Γραφή: Να φοβάσαι το Θεό και να τηρείς τις εντολές Του. Γιατί μόνο μέσα σ' αυτό το σχήμα βρίσκει και ολοκληρώνει τον προορισμό του κάθε άνθρωπος. (Εκκλ. 12, 13).

Η ΑΛΛΗ ΟΨΙΣ

Ψηλαφώντας την των πραγμάτων αλήθεια...

<https://alopsis.gr>

(Πηγή: egolpion.com)